

UVODNA RIJEČ

Halo Ždanov, ovdje Ministar

Piše: Jasna A. Petrović

„Halo, Agencija Ždanov?“, sada ću Vam spojiti Ministra Pavića. „U redu, ali s koje nas to linije zovete? Prošli put je bio onaj broj od ureda...“ „Ma znate ove afere sms i slično, sada koristimo jednokratne kartice za mobitele. Evo Ministra...“

„Ovdje sam ja, Ministar Pavić, gospodine Ždanov, opet Vas hitno trebamo. Ne znam jeste li vidjeli da ovi sindikati, hoće nekakve potpise, to se ne može, oni ruše...“ „Gospodine Ministre, ali mi smo to već radili za vas, znate, cjelovita mirovinska reforma i to... valjda već i mali Pero to zna...“ „Gospodine Ždanov, ovaj puta imamo međugeneracijski problem, vjerujte. Znam, znam, mladi su većinom iselili, ali su se uz radnike, digli i umirovljenici. Zamislite, ti stari potpisuju za mlade, vele za djecu i unuke. Ma ne vjerujem da će skupiti dovoljno potpisa, ali sigurno je, sigurno. Sada bi trebalo nešto da ih zaustavimo. Što može preplašiti stare, gospodine Ždanov?“

„Ministre, ovako preko telefona mogu vam reći da je stare strah da im još smanjite mirovine, tom strahu nema kraja...“ „Pa kako kad su po vrijednosti u odnosu na plaće najniže u cijeloj regiji... a tko će im smanjiti? Bih ja, i moja baka ima mirovinu od 1.800 kuna, ali mi ne da Plenković...“

„Pa to je jednostavno. Optužit ćemo sindikate da hoće umirovljenicima smanjiti mirovinu...“ „Mislite? Neće vjerovati.“, zabrinuto će ministar.

„Ma nema problema, mi imamo iskustva kroz stoljeća u formiranju pogleda na umjetničku, intelektualnu i informativnu djelatnost u duhu dogmatskih načela režimskog realizma i pragmatičkih političkih potreba vladajućega režima...“

„Uh, jako ste to dobro rekli, stvarno dobro. Znači, Vi ćete posvađati generacije, reći da jedni rade protiv drugih, da jedni hoće druge pokrasti, dobro zvuči.“, radosno nastavlja ministar.

„Eci, peci, pec, hajde recite neku veliku brojku...“, Ždanov će razigrano, a u očima mu se vrte euri. „Kakvu brojku, od jedan do deset, tako nešto?“, pita ministar. „Ma ne, ima li neka brojka koja se Vama čini velika?!“ „Gospodine Ždanov, nešto kao 30 milijuna? Ili 30 milijardi?“

„Prodano, kupljeno. Sad ćemo to povećati za 50 posto. Može 45 milijardi? Sutra smo gotovi, a vi samo kad krene emitiranje reklame ponavljajte da to nije spin. Onako zabrinuto to kažite. Dogovoreno? Račun ćemo Vam dostaviti kao obično, da izgleda kao da je to program iz projekta europskih fondova, da, da, nema problema...“

Varga je, gle čuda, sve snimio i anonimno dostavio snimku predsjedniku Ustavnog suda Šeparoviću. Kao da nije nikome dostavio. Kao da toga nije niti bilo. Kao da Ždanov nema registriranu agenciju u ovoj zemlji.

U OVOM BROJU:

BAKE I DJEDOVI
POTPISIVALI ZA UNUKE
POBJEDA!
600.000+

POSMRTNA PRIPOMOĆ

Trebam umrijeti da mi vrate novac

RAD UMIROVLJENIKA

Vlastica digla buru

ISTRAGA

Besplatne toplice za umirovljenike?!

RAVNOPRAVNOST

Svaka šesta umirovljenica prima najnižu mirovinu

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

12. NACIONALNO VIJEĆE ZA UMIROVLJENIKE I STARIJE OSOBE

Program dobrih želja

U Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava 7. svibnja 2019. održana je 12. sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe s prijedlozima programa rada za 2019. i 2020. godinu kao glavnom temom. Iako je još u mandatu Ive Gavranovića, dosadašnjeg predsjednika Nacionalnog vijeća na dnevnom redu bila lista prioriteta za rad, Ministarstvo je iz nje selekcioniralo većinom teme i aktivnosti koje nisu na listi prioriteta, pa je tako izostalo poboljšanje modela usklađivanja mirovina, zajamčena minimalna mirovina, a tek skromno je nataktnuto kako će se razmotriti prijedlog o redefiniranju obiteljske mirovine.

Na žalost, nova predsjednica Nacionalnog vijeća Višnja Fortuna, koja je preuzela preostali dio mandata Gavranovića, propustila je sazvati prethodne konzultacije umirovljeničke strane, te je tako prijedlog Ministarstva gotovo automatski prihvaćen. Ono što je značajno u mirovinskom resoru pred Nacionalnim vijećem je rasprava o kriterijima za obuhvat potencijalnih korisnika nacionalne mirovine te uspostavljanje zakonodavnog okvira za uvođenje te svojevrsne državne naknade za sve starije od 65 godina koji ne ostvare pravo na mirovinu.

U okviru socijalne skrbi na dnevnom redu će kao najveći izazov biti novi Zakon o socijalnoj skrbi, dok se u zdravstvu planira uključiti predstavnike umirovljeničkih udruga u Upravno vijeće HZZO-a, te razmotriti povećanje cenzusa za dopunsko osiguranje i prijedloge o ukidanju dodatnog zdravstvenog doprinosa za umirovljenike od jedan i tri posto. Uskoro će na e-savjetovanju biti i Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju.

Najmanje je do sada ostvareno komunikacije s Ministarstvom financija koje ni jednom nije odgovorilo na inicijative i prijedloge umirovljeničkih udruga, iako predstavnici tog Ministarstva redovito sudjeluju na sjednicama NV-a. Zaključeno je kako će se razmotriti i uvođenje instituta pravobranitelja za umirovljenike i starije osobe, kao i savjeta odnosno vijeća za umirovljenike i starije na svim razinama lokalne samouprave. U planu je i izrada Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i osoba starije životne dobi, kao i izrada programa zaštite od nasilja osoba starije životne dobi. Na prijedlog SUH-a uključeno je i pitanje uvođenja registra te do normiranja Zakona o obveznim odnosima glede ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju.

Također, jedna od tema je bila predstavljanje natječaja „Pridruži se – Aktivni u mirovini“, odnosno jačanje sposobnosti organizacija civilnog društva za unaprjeđenje mogućnosti aktivnog sudjelovanja i socijalne uključenosti umirovljenika. Natječaj se financira sredstvima Europskog socijalnog fonda, a svrha mu je unaprijediti kvalitetu i dostupnost programa u području aktivnog starenja i unaprjeđenje kvalitete života umirovljenika. Ukupna vrijednost natječaja je 100 milijuna kuna, vrijednost pojedinačnih projekata može biti od 500 tisuća do 2 milijuna kuna.

POBJEDA!

600.000+ potpisa

Prikupljanje potpisa za Inicijativu #67jepreviše kako bi se raspisao referendum protiv rada do 67 i previsoke penalizacije prijevremenih mirovina, uoči završnice je zabrinuo organizatore, tri sindikalne središnjice. Brzo su se stoga organizirala ad hoc mjesta za prikupljanje potpisa, a Sindikat umirovljenika je, uz redovna dežurstva volontera na štandovima, u nekim nepokrivenim gradovima, poput Vrgorca, Omiša i drugih, samoinicijativno otvorio potpisivačka mjesta.

Referendum su opet prema svemu sudeći spasili bake i djedovi, koji su upravo radi svoje djece i unučadi hrlili potpisati za referendum. Bez njihovog doprinosa, smisla za solidarnost i socijalne osjetljivosti, ne bi se dosegao potrebn broj potpisa.

Od početka prikupljanja potpisa, referendumska inicijativa bila je tema razgovora u svim kafićima, klubovima, tramvajima, autobusima, i drugim javnim mjestima i institucijama. Tako se na svakome koraku moglo čuti svega, od gorljivih protivnika Pavićeve reforme, bez obzira na dob, od sedam do 77, do onih koji ne žele potpisati jer kažu: „Tako i onako će se do 2033. kada bi trebali prvi budući „pensioneri“ prestati raditi, promijeniti toliko Vlada, i toliko zakona, da se ne isplati potpisivati“, na što su volonteri koji skupljaju potpise argumentirano objašnjavali zašto je bilo bitno potpisati upravo tada.

U zadnjim danima prikupljanja potpisa za referendum oko štandova marljivih volontera, koji su i po lošem vremenu srčano prikupljali potpise, skupljali su se i mladi koji tek ulaze na tržište rada, ali ogroman broj potpisnika činili su upravo umirovljenici, koji itekako znaju kako je teško raditi u starijoj dobi.

Tako je jedna gospođa na štandu pred Radničkim domom argumentirano objasnila kako je ministar Pavić u krivu da će mladi ostvariti mirovinu prije 67. godine, jer mladi zbog Bolonjskog procesa duže studiraju, a poslije toga su prisiljeni ići na stručno osposobljavanje, i raditi na određeno, pa kako da dohvate 41 godinu staža?

SUH je tijekom potpisivanja Inicijative na svojoj tematskoj Facebook stranici Pokret protiv siromaštva starijih osoba objavio 32 posta kojima je pozivao svoje pratitelje da odu potpisati Inicijativu. Te je poruke pročitao 138.157 osoba, a mnogi su dijelili dalje i pozivali svoje prijatelje i rodbinu.

„Potpisala sam. Naravno. Iako sam u prijevremenoj mirovini, koja nije ni za režije. Da se mogu klonirati i još potpisati, opet bih potpisala. Ljudi koji rade fizičke poslove, jedva rade i do 60. godine. Samo mole Boga da izdrže.“, napisala je Luce Kolauti iz Kaptola kraj Požege. A Olga Marijanović iz Novske je dodala: „Da, potpisala sam radi pravde za one koji možda neće vidjeti mirovinu na papiru... Potpisala sam za našu djecu.“

Upravo tako, u duhu međugeneracijske solidarnosti, što znači da mirovine svojim doprinosima iz plaća snose zaposleni, a za njihove će izdvajati budući radnici. A sada je na redu vlast!

BAKE I DJEDOVI POTPISIVALI ZA UNUKE

Priopćenje

SUH jasno i glasno podržao Inicijativu

„Sindikat umirovljenika Hrvatske kao umirovljenička udruga koja se već 27 godina bori za poboljšanje prava umirovljenika podržava Inicijativu #67jepreviše za raspisivanje referenduma... Naime, Sindikat i Matica umirovljenika Hrvatske su još 3. rujna 2018., kao dio Radne skupine za izradu nacрта prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, upozorili Ministarstvo rada i mirovinskog sustava na nepovoljne učinke skraćivanja razdoblja za ubrzanje odlaska u mirovinu sa 67 godina sa 2038. na 2033. godinu te na povećanje penalizacije linearno na 0,3 posto po svakom mjesecu prijevremenog umirovljenja (18 posto za pet godina).“ SUH je tada ustvrdio kako takvo rješenje ni u kom slučaju neće spasiti mirovinski sustav.

Zašto su umirovljeničke udruge protiv rada do 67. godine? Kao prvo očekivano trajanje života u Hrvatskoj je kraće za 2,8 godina u odnosu na EU, a trajanje života nakon 65. godine starosti za 2,4 godine kraće u odnosu na EU. Rad i iza 65. godine? Da, ali kao izbor, a ne prinuda.

Činjenica je da je Matica umirovljenika potpisala takvo stajalište, no predsjednica Matice je u posljednji trenutak pred slanje priopćenja u javnost, povukla svoj potpis. Unatoč tome, mnogi su umirovljenici ne samo potpisivali neovisno kojoj udruzi pripadaju, već su u nekim mjestima, kao npr. u Fažani i zajednički dežurali na štandovima.

SUH zahvaljuje svim umirovljenicima diljem Hrvatske koji su zbog svoje djece i unučadi, u ime solidarnosti, potpisali za referendumsku Inicijativu #67jepreviše! Od srca vam hvala!

Trebam umrijeti da mi vrate novac

Zamislite sljedeću situaciju: deset godina plaćate posmrtnu pripomoć i u jednome trenutku više nemate dovoljno novca za nastavak plaćanja, stoga posežete za raskidom ugovora kako biste vratili uloženi novac. No, umjesto povrata novca dočekuje Vas jako neugodno iznenađenje – novac ne možete dobiti jer je posmrtna pripomoć naglo izmijenila Statut udruge koji to više ne dozvoljava! Novac mogu dobiti isključivo Vaši nasljednici, ako ih imate i to tek nakon Vaše smrti.

Vrlo sličnu situaciju doživjela je umirovljenica Milka L., koja nam se javila kako bi svojim primjerom upozorila ostale starije sugrađane i otvorila neka pitanja o kojima se šuti. Može li i neka slična udruga, bez ikakve obavijesti svojim članovima, poslovati na njihovu štetu? Zašto ispada kako odjednom morate prvo umrijeti da biste ostvarili pravo na povrat novca? I što ako više nemate nasljednika? Događa li se tada uistinu kako se u narodu kaže: „Pojeo vuk magare?“. Krenimo redom.

Statut pojeo 12.000 kuna

„Doživjela sam šok kad sam poku-

šala otkazati članstvo u udruzi Posmrtna pripomoć na adresi Gajeva 29. Muž i ja smo do sada uplatili više od 12.000 kuna, svaki po pola“, kazala nam je Mi-

lka, dodajući kako su zbog malih mirovina ona i suprug htjeli odustati od daljnjih uplata spomenutoj udruzi i otkazati članstvo.

Međutim, Milka i njezin suprug ubrzo su shvatili da su nemoćni u situaciji u kojoj su se zatekli jer su im u Posmrtnoj pripomoći objasnili da prekid mogu napraviti samo s ovjerenom izjavom kod javnog bilježnika, s tim da su dužni vratiti knjižicu u kojoj su ovjeravane uplate. No, gle čuda, do novca ne mogu ni tada doći, jer je u međuvremenu promi-

jenjen Statut udruge, već bi taj novac, odnosno ostatak novca nakon ukopa, mogli podići samo njihovi nasljednici. A njihovi su nasljednici preminuli prije njih, pa je i to razlog što su htjeli povući uplaćeno.

Milka nam je dala na uvid i svoju pristupnicu iz koje se jasno vidi kako već nakon četiri godine kao članica ima pravo na kompletne troškove pogreba u koje su uključeni oprema za pogreb, zemljište za novi obiteljski grob na Markovu polju, itd. Naša sugovornica nije oklijevala ni trenu i za pomoć se obratila Društvu za zaštitu potrošača, ali su joj objasnili kako udruge nisu u djelokrugu njihova rada. Zatim se žalila višoj in-

stanci – Uredu državne uprave. No, tada je uslijedio novi šok – odgovorili su im kako je sve po zakonu jer je udruga Posmrtna pripomoć prijavila promjenu Statuta. Koga briga što je ta promjena na štetu „štediša“.

Što kažu pravnici

Naša sugovornica nije jedina sugrađanka kojoj se to dogodilo; tako je nedavno u okviru HRT-ove emisije „Potrošački kod“ još jedan građanin ispričao kako je ostao bez novca na sličan način. Odvjetnik Nenad Škare iz Zagreba komentirao je slučaj i objasnio kako prema Statutu Posmrtna pripomoć član ima pravo na povrat nominalno uplaćenih sredstava do visine standardnog ukopa. Takve udruge građana, smatra Škare, morale bi biti neprofitne i kao takve ne bi smjele ostvarivati dobit te baviti se gospodarskom djelatnošću.

Naime, Škare je naglasio kako su ovakvi slučajevi nažalost siva zona, jer zakonodavac nije dovoljno razradio uvjete pod kojima se udruge mogu baviti i gospodarskom djelatnošću u okviru svoje djelatnosti. Dodatno je istaknuo kako bi takve udruge po zakonu morale poslovati za opće dobro, no zakon nije definirao odnosi li se to na opće dobro članova ili cijelog društva. Pa tako ispada da udruga može biti štetna za „opće dobro“ svojih članova, a fiktivno korisna društvu. Biznis poput ovog provode i brojne umirovljeničke udruge, neke rađeci kao agenti u korist same Posmrtna pripomoći, a druge samostalno, na lokalnoj razini, gdje to isto nisu uvijek čista posla.

Marta Hrzić Bijelić

BEZ JEDINOG DOMA I U SMRTI

Deložacija kostiju?!

Ovršeni i blokirani, udruženi u različite udruge, sve glasnije inzistiraju da nitko ne smije ostati bez jedinog doma, niti izgubiti krov nad glavom. Iako su i u tome učinjeni stanoviti pomaci, i dalje pratimo tužne scene prinudnog iznošenja starijih bakica i djedova iz njihovih stanova i kuća. No, još se nitko nije domislio zastupati prava pokojnika.

Ovih dana šibenska gradska tvrtka za održavanje groblja i pogrebne poslove «Čempresi» pozvala je obitelji stotinjak pokojnika koji su sahranjeni u takozvane ćelije na Gradskom groblju Kvanj da se jave u upravu groblja kako bi dogovorili detalje oko ekshumacije i prijenosa posmrtnih ostataka pokojnika u svoje obiteljske grobnice ili (ako nemaju

vlastito grobno mjesto) u novouređenu kosturnicu na tom groblju. Od 1. lipnja 2019. kreće masovna deložacija kostiju 70-tak pokojnika, iako je vidljivo kako se unatoč neplaćanju grobnih taksi grobovi voljenih posjećuju, što se da zaključiti po novim spomen pločama, lampašima i cvijeću.

Tvrtka namjerava urediti postojećih 18 grobnica u svom vlasništvu, čija su ukopna mjesta ustupljena na privremeno korištenje, te iz staviti u „prodaju“ i zaraditi, pa će zato posmrtna ostatke „ovršениh“ pokojnika ekshumirati i prenijeti u posebno uređenu zajedničku kosturnicu.

Tužno, kad gubiš krov nad glavom i nakon smrti!

J.A.P.

Vlastica digla buru

Umirovljenica Vlastica Barišić iz Zagreba samo je jedna od 10.300 hrvatskih umirovljenika, koliko ih je dosad, prema podacima HZMO-a, odlučilo iskoristiti mogućnost zapošljavanja na pola radnog vremena, uz zadržavanje mirovine. No, ona je postala zvijezda kritike mirovinskog i poreznog sustava, pa čak i svojevrsnog otpora robovskom radu i zbrkanog administraciji. Naime, kao i mnogi drugi umirovljenici, Vlastica je svoju malu mirovinu od 2.329 kuna, umanjenu mjesečno i za četvrtinu radi ovrhe, bila prisiljena 'podebljati' plaćom koju dobije za četiri sata rada dnevno, što je mogućnost koju, kao prijevremena umirovljenica ima tek od početka ove godine.

I tu ništa nije strašno, iako su se radnički sindikati bunili protiv rada umirovljenika, naime zato što će to biti nelojalna konkurencija mlađim radnicima, ovako osiromašeni umirovljenici barem imaju malu šansu za preživljavanje. U Europskoj uniji radi svaki šesti umirovljenik, dok u Hrvatskoj tek svaki dvanaesti. Nikome nisu konkurencija, jer rade u pravilu na slabo plaćenim mjestima sa skraćenim radnim vremenom na kojima odbijaju raditi nezaposleni, ali pod istim uvjetima kao i svi drugi zaposleni. Tako, uz pravo zadržavanja svoje mirovine, obično dobiju još polovicu bruto minimalne plaće.

Administrativna zbrka

No, kod nas uvijek mora doći do zbrke. Tako je Vlastica pri prvoj isplati mirovine i plaće doživjela pravi šok! Shvatila je da je primila manju mirovinu od dosadašnje i digla pravu pobunu. Međutim, ubrzo su joj odgovorili iz HZMO-a kako je osobni odbitak svakog primatelja dohotka 3.800 kuna, a ako joj se na plaći oduzme veći dio osobnog odbitka, onda se iz mirovine osobni odbitak umanjuje za neiskorišteni dio.

„Nije mi jasno otkud im pravo da mi oporezuju mirovinu, koju sam zaradila za puni staž?! U HZMO-u su mi rekli da je normalno da plaćam porez i prirez za dohodak koji ostvarujem radom, no nitko nije spominjao da će mi se to odraziti i na mirovinu. Da sam to znala, ne bih se zaposlila, iako volim raditi. Uostalom, i dosad sam godinama volontirala u jednom domu za starije i nemoćne osobe, njegovateljica sam po struci“ - vrlo emotivno nam je kazala 69-godišnja Vlastica, žaleći se da

joj je pozlilo kada je vidjela stanje na računu.

Vlastica je iskritizirala tako osmišljeni model zapošljavanja umirovljenika i naglasila kako pod takvim uvjetima ne želi raditi. Posebno se žali na to da umirovljenicima nitko nije objasnio da povratkom na tržište rada riskiraju manji iznos isplaćene mirovine. Je li to baš tako?

U HZMO-u kažu da su nemoćni jer su takvi porezni propisi. Po njima, na mjesečni dohodak veći od 3.800 kuna mora se platiti porez na dohodak i prirez. Porez na dohodak veći od 3.800 kuna plaća se po stopama od 24 i 36 posto, ovisno o iznosu. U slučaju umirovljenika, mirovine iznad 3.800 kuna oporezuju se po upola manjim stopama - 12 i 18 posto. Na sve to obračunava se i prirez, koji opet ovisi od jedne do druge lokalne zajednice. U slučaju Zagreba, on iznosi 18 posto.

Kad se Vlastica zaposlila na četiri sata, dohodak joj je prešao neoporezivih 3.800 kuna i samim tim je sve iznad tog iznosa postalo oporezivo. K tome, iako joj piše u ugovoru kolika joj je bruto plaća za pola radnog vremena, iz toga se odbijaju i doprinosi.

Svatko na spoj s poreznom?

Prosječna hrvatska, zbunjena umirovljenica Vlastica, ako odluči dalje raditi, ima nekoliko mogućnosti. Gle čuda, HZMO joj je javno detaljno odgovorio kako je jedna mogućnost da se cjelokupan iznos preko 3.800 kuna oporezuje kao mirovina, što bi joj, s obzirom na

umanjenu poreznu stopu od 12 posto na mirovinu, koja bi se u tom slučaju primjenjivala, vjerojatno najviše i odgovaralo. Druga mogućnost je da se cjelokupan iznos veći od 3.800 kuna oporezuje kao plaća, no to bi onda značilo i primjenu porezne stope od 24 posto. Treća mogućnost je, ističe HZMO, da se iznos koji se oporezuje podijeli, pa da se dio oporezuje kao mirovina, a dio kao plaća. No, o svemu tome, zaključuje, mora se dogovoriti s Poreznom upravom, koja će potom o dogovorenom rješenju obavijestiti HZMO.

Tako je HZMO izbirokratiziranim rječnikom uputio svakog zaposlenog umirovljenika da prvo ode na stručne pregovore u Poreznu upravu, umjesto da ta ista uprava sama izračuna i automatski provodi najpovoljnije rješenje za svakog pojedinca, i to bez da se umirovljenici upućuju da svoje porezne kartice povuku iz HZMO-a i prenesu poslodavcu. Gdje je tu normalno da svih 10.300 zaposlenih umirovljenika mora prvo otići na dogovore u Poreznu upravu o nečemu što sami pojma nemaju, već je to dužnost službenika da sami provode propisano zakonom. Zašto bi nešto bilo jednostavno, kad može biti komplicirano?!

I tako je HZMO preporučio Vlastici: „Ukoliko gospođa ode u svoju ispostavu Porezne uprave prema mjestu prebivališta (ili putem sustava e-građani) te zatraži preraspodjelu osobnog odbitka i to u sljedećem postotku: 62% u korist HZMO-a ($3.800,00 \cdot 62\% = 2.356,00$ kuna) i 38% u korist poslodavca ($3.800,00 \cdot 38\% = 1.444,00$ kuna) gospođa od sljedećeg mjeseca više neće biti u obvezi plaćanja poreza na dohodak“!

Ludilo, zar ne? Boli glava.

J.A. Petrović

Besplatne toplice za umirovljenike?!

Četvrtina umirovljenika u Hrvatskoj prima najnižu mirovinu, i često nemaju dovoljno prihoda kojim bi mogli platiti boravak u toplicama. Najveći dio umirovljenika osuđenih na mizerne mirovine nikada ni ne dođu do toplica, osim ako su preko HZZO-a na rehabilitacijskom liječenju.

Međutim, ne moramo ići daleko od republičkih granica Hrvatske kako bismo vidjeli da primjerice u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, ali i Makedoniji, umirovljenici imaju pravo na besplatan boravak u toplicama na račun javnih mirovinskih fondova. Tako srbijanski umirovljenici imaju pravo na besplatnu medicinsku rehabilitaciju u 24 lokalnih toplica. Naime, njihov Republički fond za mirovinsko i invalidsko osiguranje u ovoj godini izdvaja 417 milijuna dinara, čak 24 milijuna dinara više nego prošle godine, a sve za besplatnu rehabilitaciju u „banjama“.

Niska mirovina – glavni kriterij

To znači da će o trošku države ove godine na desetodnevni boravak u jednim od tih toplica otići i do 1.000 umirovljenika više nego godinu ranije, kada

je tu mogućnost iskoristilo oko 14.000 umirovljenika. Niska primanja su glavni kriterij, pa je tako lani to pravo ostvario umirovljenik ako je imao mirovinu nižu od 24.980 dinara, odnosno da nema druga primanja te da nije koristio to pravo u proteklih pet godina.

Slična situacije je i u Crnoj Gori, gdje Savez udruženja penzionera Crne Gore organizira sedmodnevni boravak svojim umirovljenicima u odmaralištima u raznim tamošnjim gradovima. Crnogorski umirovljenici tako imaju pravo na besplatan boravak, koji im omogućava mirovinski Fond PIO, s time da umirovljenici čija mirovina iznosi manje od 300 eura boravak plaćaju samo pet eura dnevno, a oni iznad 300 eura, deset eura po danu.

Sedam dana raja

Makedonski pak umirovljenici mogu koristiti toplice za sedam dana takozvane vanjske klimatske rekreacije također preko mirovinskog fonda koji je u nadležnosti makedonskog Ministarstva rada i socijalne politike. Filijale mirovinskog fonda u dogovoru sa spomenutim ministarstvom odobravaju umirovljenicima besplatan boravak u lokalnim toplicama, a uvjet za je da nemaju mirovi-

nu višu od 17.000 makedonskih denara.

Umirovljenici u Bosni i Hercegovini na teritoriju Republike Srpske mogu se preko Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje prijaviti za besplatnu desetodnevnu rehabilitaciju u srbijanskim „banjama“, ali ne i u brojnim lokacijama na teritoriju Federacije BiH, što je očito politička odluka.

Međutim, od 1. travnja ove godine, čak tisuću umirovljenika iz Federacije Bosne i Hercegovine imat će priliku za besplatno topličko liječenje od sedam do deset dana, jer je Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO) ove godine odobrio čak 470.000 maraka za tu namjenu.

Kad zemlja voli svoje stare

Pravo na liječenje imat će bolesni, umirovljenici s najnižim primanjima, kao i oni koji do sada nisu koristili besplatne usluge o trošku Federalnog zavoda. Osim toga, bosanskohercegovački umirovljenici na liječenju moći će provesti od sedam do deset dana. Novina je da od ove godine umirovljenici usluge topličkog liječenja koriste shodno odredbama novog Zakona o PIO.

Postavlja se pitanje zar je zaista nemoguće dogovoriti da i hrvatski umirovljenici, mogu ostvariti takvo pravo. Kako to da su sve bivše republike toliko naprednije u zaštiti svojih najranjivijih skupina, upravo onih najstarijih, čak i kada im je bruto nacionalni dohodak po stanovniku daleko niži nego u Republici Hrvatskoj. Ili je pravilo da se socijalna država uguši u zemljama koje se neoliberalno usmjere, poput Hrvatske i Slovenije.

Ne traži se ovdje da se hrvatska Vlada ugleda na bogate zemlje Zapadne Europe, već neka samo „baci pogled“ preko granice i shvati kako se i siromašnije zemlje odužuju svojim starijim sugrađanima koji su svojim minulim radom dobro zaslužili da svoje zdravstvene probleme katkad rješavaju i besplatno.

Marta Hrčić Bijelić

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

ŽENE I NAJNIŽA/MINIMALNA MIROVINA

Svaka šesta umirovljenica prima najnižu mirovinu

Treba li Hrvatskoj minimalna zajamčena mirovina? Sindikat umirovljenika Hrvatske već cijelo desetljeće zagovara uvođenje takve minimalne mirovine, koja ne bi bila direktno ovisna o broju godina radnog staža, već je zajamčena u konkretnom iznosu svakome tko ostvari pravo na mirovinu.

Zapravo, do 31. prosinca 1998. godine postojala je i kategorija minimalne mirovine koja je donekle jamčila preživljavanje pri hrvatskoj liniji siromaštva. Međutim, mirovinskom reformom je od 1. siječnja 1999. godine uveden institut najniže mirovine koji je blisko povezan s godinama radnog staža. Prva aktualna vrijednost mirovine, uvedena od početka 1999. godine, iznosila je oko 47 posto niže od ranije vrijednosti, a k tome je i jedinična aktualna vrijednost mirovine za najnižu mirovinu snižena za 3,13 posto.

Prosječna vrijednost mirovine za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2019. iznosi 66,35 kuna, no za izračun najniže mirovine ona iznosi samo – 64,34 kune. Međutim, to se odnosi samo na one koji su ostvarili starosnu mirovinu, dok se prijevremeno umirovljenima oduzima odbitak, odnosno računa im se penalizacija za prijevremeno umirovljenje. Od manjeg dobivaju, znači – još manje.

Tri promjene na gore

Dakle, uvedene su tri promjene na gore! Prvo, pogrešno je izračunata prva aktualna vrijednost mirovine koja nije uključila povrat duga umirovljenicima i druge dodatke koji se odnose na prethodno razdoblje koje je poslužilo kao osnovica; drugo, ukinut je zajamčeni minimalni benefit, neovisno o broju godina radnog staža, kojim se ipak jamčila razina preživljavanja, odnosno zajamčena donja granica mirovine; treće, smanjivanje i tako smanjenog iznosa uračunavanjem odbitka za prijevremeno umirovljenje od 18 posto. Zbog toga je prosječna mirovina umirovljenih prije

1.1.1999. za devet posto viša od umirovljenih nakon reforme. Tko je platio ceh? Žene, jer one čine većinu onih koji su korisnici/ce najniže mirovine.

Za umirovljene osobe prije 31.12.1998. godine, minimalnu mirovinu prima 12.834 umirovljenika/ca, od čega su 11.188 odnosno 89,03 posto žene, a za umirovljene nakon 1.1.1999. godine najnižu mirovinu prima čak 216.924 umirovljenika/ca, od čega su 68,32 posto žene.

Kad zbrojimo minimalnu i najnižu mirovinu riječ je o 229.758 umirovljenika/ca koji bi imali puno niže mirovine da ne postoji takav socijalni instrument, kojim im se barem jamči priznavanje 64,34 kune po godini radnog staža. Kako je riječ o skupini u koju nisu uračunate mirovine prema posebnim propisima, već samo stečene temeljem rada, tako proizlazi da čak 23,67 posto svih umirovljenika/ca (bez povlaštenih) prima samo najniže mirovine te da su većina njih žene. Zaključno, svaka šesta umirovljenica te svaki četrnaesti muškarac prima najnižu/minimalnu mirovinu.

U području najnižih mirovina postoji privid rodne ravnopravnosti, jer su mirovine sabijene oko niskih vrijednosti

i u vrlo uskom rasponu, pa tako prosječna muška najniža mirovina iznosi 1.766,97 kuna, a najniža ženska mirovina 1.670,48 kuna. Rodni jaz u najnižim mirovinama je vrlo malen. On iznosi samo 5,4 posto i to na štetu žena, iako imaju gotovo iste prosječne godine radnoga staža od 26 godina.

Kakvu zajamčenu minimalnu mirovinu predlažemo?

Sindikat umirovljenika i Matica umirovljenika Hrvatske još su tijekom posljednje reforme predložili da se umjesto najniže mirovine vrati minimalna zajamčena mirovina uz minimalni uvjet od 15 godina radnog staža za umirovljenje u visini od 45 posto bruto minimalne plaće (3.750 kuna). Prema tome, niti jedan umirovljenik/ca koja ostvari bilo kakvu mirovinu ne bi u ovom trenutku imao/la mirovinu nižu od 1.687,30 kuna. Na taj bi se iznos dodalo po jednu aktualnu vrijednost mirovine (od 1.7.2019. - 66,35 kuna) po svakoj go-

dini radnog staža povrh početnih 15 godina.

Tako bi umirovljenik/ca sa 30 godina radnog staža imao/la zajamčene 2.682,55 kune; sa 35 godina radnog staža 3.014,30 kuna; sa 40 godina radnog staža 3.346,05 kuna. Svaki novčić uložen u minimalnu mirovinu značio bi smanjivanje siromaštva, rodnog jaza u mirovinama, snaženje solidarnosti i smanjivanje nejednakosti. K tome, uslijedila bi i povećana potrošnja, te povećanje BDP-a. Šteta što se solidarnost od strane vlada mjeri samo kao potrošnja, a ne i kao razvojni faktor!

Ova stranica objavljena je u okviru dvogodišnjeg europskog projekta „Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine - širenje opsega implementacije akcija i zakon-

konskih standarda rodne ravnopravnosti s ciljem dostizanja rodne ravnopravnosti i sprječavanja siromaštva u Hrvatskoj“, (REC-RGEN-PENS-AG-2017-820696-GPPG), koji s partnerima i suradnicima provodi Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

This article was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

“The content of this article represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.”

Što nikada ne smijete zaboraviti!

Račun - uvijek tražite i uzmite račun kada nešto kupujete ili plaćate, provjerite račun još dok ste u trgovini ili u nazočnosti trgovca, a ako račun nije u redu odmah reagirajte.

Popravci - ako imate popravak u stanu (prozori, sanitarije...), uvijek prije početka radova pitajte za cijenu, a za radove čija vrijednost prelazi 500 kuna, izvođač vam treba dostaviti predračun s opisom posla i utroška materijala, kojeg mora i potpisati. Predračun potpišite samo ako ste u potpunosti suglasni sa svim stavkama. Ako se tako dogovorena cijena poveća za više od 10 posto, izvođač treba tražiti vašu suglasnost. Ako ju niste dali, niste dužni platiti.

Jamstvo - za svaki tehnički proizvod (kućanski aparati i uređaji) trebate uz račun dobiti i jamstvo. Jamstvo trgovca treba ovjeriti i upisati datum prodaje, jer bez toga nije valjano.

Materijalni nedostatak – za svaki proizvod kojeg ste kupili imate pravo na zaštitu za slučaj materijalnog nedostatka u roku od dvije godine od kupnje, što uključuje besplatni popravak proizvoda, zamjenski proizvod, sniženje cijene proizvoda ili povrat novca. Ako ne zatražite zamjenski proizvod, obično vam ga neće ponuditi, zato budite uporni.

Otkaz ugovora na daljinu - kupnja obavljena putem telefona, interneta ili izvan poslovnog prostora trgovca (na štandu, u vašem stanu...) može se otkazati u roku od 14 dana od primitka proizvoda ili potpisa ugovora, ali, ne zaboravite, otkazuje se u pravilu samo pisanim putem. Kod teleo-

peratera, moguće je dogovorno otkazati ugovor i telefonskim putem. Starije osobe su najčešće žrtve i vrlo lako ih se obrlati, a pri tom niti ne daju svoje podatke (poput OIB-a), već ih prevaranti sami „izguglaju“ putem datuma rođenja.

Proizvod koji niste naručili niste dužni primiti – često se pokušava prevariti potrošače tako da im se dostavi roba koju su „navodno“ naručili i traži se novac za nju. Ako niste naručili, odbijte i robu i plaćanje.

Prezentacije i kupnja – ne odazivajte se na prezentacije proizvoda i usluga, kako u privatnim stanovima, tako i u restoranima, hotelima i sličnim mjestima, jer su one gotovo uvijek zamka za prijevaru, a potrošače se prisiljava na kupnju proizvoda ili usluga.

Povoljnije usluge - ne puštajte u svoj stan agente koji nude povoljnije usluge za struju, plin, internet i ostalo, jer gotovo uvijek prevare potrošača, prešute ili nedovoljno objasne sve što trebate znati u takvim situacijama. Prijevaru otkrijete tek kada dobijete račun, a tada zna biti kasno, ako odmah ne reagirate. Pitajte za savjet mlađe članove obitelji ili susjede.

Previsoki računi – ako ste dobili previsoki račun za struju, plin ili vodu, a niste imali povećanu potrošnju, platite nesporni dio računa, a ostatak osporavajte pisanim putem, ako imate razloge za osporavanje. Vrlo često će vaša žalba biti odbijena, a onda vam prijete ovrha ako trošak ne podmirite.

Registar „Ne zovi“ – ako ne želite da vas trgovci nazivaju na telefon i mobitel na pretplatu, možete se upisati u Registar „Ne zovi“. Pisanim putem se obratite svom operateru i u roku od 7 dana vas mora upisati u Registar. Ako vas bilo koji trgovac i nakon upisa naziva prijavite ga tržišnoj inspekciji, kazne su jako visoke. Obrazac zahtjeva možete pronaći na www.hakom.hr

Ana Knežević

Male „cake“ za spas

Ako je trgovac povrijedio vaša potrošačka prava, prvo pokušajte razgovorom riješiti problem. To najčešće uspije, ali ako ne uspije, trgovcu uputite pisani prigovor za kupljeni proizvod ili uslugu. Trgovac je dužan odgovoriti u roku od 15 dana. Ako ne odgovori ili niste zadovoljni odgovorom obratite se tržišnoj inspekciji.

Ako ni inspekcija ne riješi problem, trgovca možete prijaviti sudovima časti – obrtnike Sudu časti pri Hrvatskoj obrtničkoj komori, a tvrtke Sudu pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Postupak pri ovim sudovima je besplatan.

Ako imate problema sa javnim uslugama – grijanje, struja, voda, pošta, smeće i ostalo - možete se obratiti povjerenstvu za reklamacije u društvu koje vam pruža uslugu, koje vam mora odgovoriti u roku od 30 dana.

Besplatne potrošačke savjete možete dobiti na telefon 0800 414 414 pri Ministarstvu gospodarstva, radnim danom od 10-14 sati. Od 1. travnja 2019. sve inspekcijske službe su objedinjene u Državni inspektorat, a potrošači se mogu obratiti na sljedeću adresu:

Ministarstvo gospodarstva

Uprava za inspekcijske poslove u gospodarstvu

Ul. grada Vukovara 78, Zagreb

pisanim prigovorom poštom ili osobno u Pisarnici Ministarstva i na e-mail: prijava@mingo.hr

Pazite! Inspekciji se ne možete obratiti, ako se niste prethodno žalili trgovcu.

Članovi udruga za zaštitu potrošača trebaju se uvijek prvo obratiti svojoj udruzi.

Besplatni potrošački savjeti: putem Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta 072/414-414, zvati radnim danom od 10 do 14 sati

Hrvatska udruga za zaštitu potrošača (HUZP):

Ozaljska 93, 10000 Zagreb

Rad sa strankama: utorkom i četvrtkom od 12 do 14 sati
01/4633-366, huzp1998@gmail.com, www.huzp.hr

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SVIBNJU 2019.

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

17. travnja 2019. godine održana je 39. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije sa sjednice.

Novosti u proceduri stavljanja lijekova na liste lijekova HZZO-a

U skladu s člankom 191. Zakona o lijekovima („Narodne novine“, broj 76/13., 90/14. i 100/18.) zahtjev za stavljanje lijeka na liste lijekova HZZO-a može podnijeti nositelj odobrenja za stavljanje lijeka u promet samo za lijek kojem je Agencija za lijekove i medicinske proizvode prethodno utvrdila najvišu dozvoljenu cijenu lijeka u skladu s odredbama Zakona o lijekovima.

Osim nositelj odobrenja za stavljanje lijeka u promet prijedlog za promjenu statusa, odnosno izmjenu ili dopunu indikacije za primjenu ili smjernice propisivanja lijeka koji je već stavljen na liste lijekova HZZO-a mogu podnijeti i Povjerenstvo za lijekove HZZO-a, povjerenstva za lijekove bolničkih zdravstvenih ustanova, stručna društva Hrvatskog liječničkog zbora, odnosno druga stručna tijela i referentni centri Ministarstva zdravstva.

Povjerenstvo za lijekove HZZO-a i povjerenstva za lijekove bolničkih zdravstvenih

ustanova mogu predložiti stavljanje lijeka na liste lijekova HZZO-a pod uobičajenim imenom ako postoji opravdana potreba za njegovu primjenu.

O zahtjevu za stavljanje lijeka na liste lijekova HZZO odlučuje rješenjem.

Stavkom 7. istog članka Zakona o lijekovima propisano je da ministar nadležan za zdravstvo pravilnikom pobliže određuje mjerila za stavljanje lijekova na liste lijekova HZZO-a, kao i način utvrđivanja cijena lijekova koje će plaćati HZZO te načinu izvještavanja o njima.

Pravilnikom o mjerilima za stavljanje lijekova na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao i načinu utvrđivanja cijena lijekova koje će plaćati Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje te načinu izvještavanja o njima („Narodne novine“, broj 33/19.), kojeg je u skladu s navedenim člankom 197. stavkom 7. Zakona o lijekovima donio ministar zdravstva i koji je stupio snagu 11. travnja 2019. godine Upravno vijeće HZZO-a je ovlašteno za donošenje posebne odluke kojom će utvrditi način postupanja i rješavanja o zahtjevima odnosno prijedlozima za stavljanje lijekova na listu lijekova HZZO-a.

S tim u vezi na sjednici Upravnog vijeća HZZO-a održanoj 17. travnja 2019. godine donesena je Odluka o načinu postupanja i rješavanja o zahtjevima odnosno prijedlozima za stavljanje lijekova na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kojom se detaljnije utvrđuje način postupanja i rješavanja o zahtjevima za stavljanje lijekova nove

IZ SADRŽAJA:

- **Novosti u proceduri stavljanja lijekova na liste lijekova HZZO-a**

- **Nova pomagala na Popisu pomagala HZZO-a**

- **Novi uređaj za magnetsku rezonanciju u KBC-u Rijeka**

djelatne tvari ili nove indikacije na liste lijekova HZZO-a, za dopunu lista lijekova, brisanje lijekova sa lista lijekova HZZO-a, o prijedlozima za izmjenu podataka uz lijek koji se nalazi na listama lijekova HZZO-a te o prijedlozima za administrativnim ispravkom podataka.

Ovom Odlukom također se utvrđuje način dostave obavijesti nositeljima odobrenja o referentnim terapijskim skupinama i podskupinama koje predlaže Povjerenstvo za lijekove HZZO-a te o popisu lijekova s prijedlogom referentne cijene za svako pakiranje lijeka unutar referentnih skupina i podskupina.

U skladu s ovlaštenjem iz Pravilnika ministra zdravstva donijeta je i Odluka o visini naknade za podnošenje zahtjeva odnosno prijedloga u svezi stavljanja lijekova na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kojom je utvrđena visina naknade koju je fizička ili pravna osoba sa sjedištem u Europskoj uniji koja ima odobrenja Agencije za lijekove i medicinske proizvode ili Europske komisije za stavljanje lijeka u promet i odgovorna je za stavljanje lijeka u promet obvezna uplatiti HZZO-u prilikom podnošenja zahtjeva za stavljanje lijeka na liste lijekova HZZO-a ili prijedloga za promjenu statusa lijeka koji je već stavljen na liste lijekova HZZO-a.

Nadalje u skladu s istim Pravilnikom donesena je i Odluka o imenovanju Povjerenstva za lijekove Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Za razliku od prijašnjeg Povjerenstva za lijekove HZZO-a, koje je brojilo 13 članova,

ново броји 9 stalnih članova. Pored stalnih članova Upravno vijeće HZZO-a može posebnom odlukom imenovati i pridružene članove.

Nova pomagala uvrštena na Popis pomagala HZZO-a

Na Popis pomagala HZZO-a, kao sastavnog dijela Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima, uvršteni su novi istovrsni medicinski proizvodi iz skupine pomagala za kretanje (invalidska kolica s posebnom prilagodbom i pripadajući rezervni dijelovi), te pomagala za urogenitalni sustav (anatomsku ulošci).

Na taj način HZZO je omogućio osiguranim osobama veći izbor pomagala na koje mogu ostvariti pravo u okviru prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja, bez povećanja troškova.

Također je u popisu indikacija za primjenu pomagala dopunjena indikacija pod brojem „306“ koja se odnosi na primjenu Uređaj za neograničeno skeniranje razine glukoze u međustaničnoj tekućini uz dodatnu mogućnost mjerenja glukoze i ketona u krvi te pripadajući senzor, a radi potrebe praćenja ishoda liječenja od strane Povjerenstva za strategiju i liječenje bolesnika sa šećernom bolešću pri Ministarstvu zdravstva Republike Hrvatske.

NOVI UREĐAJ ZA MAGNETSKU REZONANCIJU U KBC-U RIJEKA

U KBC-u Rijeka je 30. travnja 2019. godine, uz nazočnost ministra zdravstva Milana Kujundžića, upriličena svečanost pokretanja u rad novonabavljenog uređaja za magnetsku rezonanciju (MR).

Riječ je o suvremenom uređaju snage 1.5T koji omogućava izvođenje svih magnetskih tehnika koje pokrivaju potrebe bolnice.

Novi MR smješten je u novouređenom bolničkom prostoru Kliničkog zavoda za radiologiju na riječkom lokalitetu, a značajno će pridonijeti učinkovitosti dijagnostičkih postupaka i kvaliteti skrbi o pacijentima. Sredstva za nabavku uređaja u vrijednosti od 7,15 milijuna kuna osiguralo je Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske iz projekata EU fondova.

Bolnička MR dijagnostika je posljednjih 6 mjeseci, nakon rashoda dotrajalog uređaja starog 20 godina, ovisila o jednom uređaju na Sušaku. Ležeći pacijenti morali su se transportirati na drugi lokalitet što je povećavalo troškove i dodatno opterećivalo zaposlenike.

Pojačanim radom na novoj opremi očekuje se povećanje obima pretraga za 30 posto, a

time i smanjenje lista čekanja na pretrage.

Također, u cilju maksimalnog iskorištenja uređaja i brže obrade pacijenata planiran je smjenski rad u danima vikenda.

Stručnjaci Kliničkog zavoda za radiologiju svakodnevno ulažu napore za kvalitetno funkcioniranje radiološke dijagnostike u KBC-u Rijeka, a novi MR visokog operativnog kapaciteta osigurat će optimalne uvjete za redovan rad i edukaciju specijalizanata.

Polica dopunskog zdravstvenog osiguranja bez vakacijskog roka

Izmijenjeni su i Opći uvjeti ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju. Omogućeno je osiguranicima, koji su imali policu dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a ili kod drugog osiguratelja, a koja je istekla, odnosno koja je prekinuta prije isteka osigurateljnog razdoblja (primjerice zbog gubitka statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju, gubitka prava na plaćanje premije iz sredstava državnog proračuna ili zbog ne plaćanja premije) da, pod uvjetom da su ponudu za sklapanje novog ugovora o do-

punskom zdravstvenom osiguranju podnijeli najkasnije u roku 30 dana od dana prestanka važenja prethodne police, ugovore novu policu bez vakacijskog roka s danom podnošenja ponude.

Natječaj za popunu Mreže javne zdravstvene službe

S ciljem osiguravanja dostupnosti i kontinuiranosti pružanja zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO raspisuje natječaj za popune Mreže javne zdravstvene službe u primarnoj i sekundarnoj razini zdravstvene zaštite za područja na kojima je Mreža javno zdravstvene službe nakon prethodno provedenih natječaja ostala nepopunjena.

- Polica dopunskog zdravstvenog osiguranja bez vakacijskog roka

- Natječaj za popunu Mreže javno zdravstvene službe

- Obavijest osiguranicima dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a

OBAVIJEST OSIGURANICIMA DOPUNSKOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA HZZO-a

HZZO je osnovom podataka dobivenih od Porezne uprave o visini prihoda u prethodnoj kalendarskoj 2018. godini, a sukladno općem aktu HZZO-a, proveo postupak revizije polica dopunskog zdravstvenog osiguranja (u daljnjem tekstu: DZO) radi utvrđivanja ispunjavaju li osiguranici korisnici police na teret sredstava državnog proračuna sve propisane uvjete za ostvarivanje prava na plaćanje premije iz državnog proračuna po osnovi prihodovnog cenzusa.

Nakon provedenog postupka revizije, HZZO će sve police na teret sredstava državnog proračuna osnovom prihodovnog cenzusa prekinuti najkasnije s danom 30. travnja 2019. godine.

Osiguranici dopunskog zdravstvenog osiguranja za koje je HZZO utvrdio da i dalje ostvaruju pravo na plaćanje premi-

je iz državnog proračuna po osnovi prihodovnog cenzusa, to pravo ponovno stječu automatizmom idućeg dana od dana prekida ranije važeće police te se mogu nesmetano, bez prekida, koristiti iskaznicom dopunskog zdravstvenog osiguranja (DZO) koju i sada posjeduju.

Osiguranici DZO za koje je HZZO u postupku revizije utvrdio da više ne ispunjavaju sve propisane uvjete za ostvarivanje prava na plaćanje premije iz državnog proračuna osnovom prihodovnog cenzusa, mogu se dopunski zdravstveno osigurati kod HZZO-a, a ako podnesu ponudu HZZO-u za sklapanje novog ugovora za DZO u roku od 30 dana od dana gubitka tog prava na teret državnog proračuna, izdati će im se nova polica DZO koja počinje vrijediti s danom sklapanja ugovora.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl.iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, svibanj 2019., godina XII., br. 5

Održana konferencija Mirovina i aktivno starenje

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Večernji list su pod pokroviteljstvom Ministarstva rada i mirovinskoga sustava 26. travnja 2019. održali konferenciju Mirovina i aktivno starenje, u Hotelu Esplanade u Zagrebu.

U pozdravnom govoru ministar financija **Zdravko Marić** istaknuo je da su za mirovine i mirovinska primanja u državnom proračunu za ovu godinu osigurana sredstva u iznosu od 40,1 milijardi kuna. Mirovine i mirovinska primanja jedina su proračunska stavka koja nije smanjivana. Ministar rada i mirovinskoga sustava **mr. sc. Marko Pavić** podsjetio je da Vlada RH ne gleda na umirovljenike kao na trošak, dodavši kako mirovine neće padati, već naprotiv, da se aktivno radi na njihovom povećanju, rješavanju nejednakosti i jačanju drugog i trećeg mirovinskog stupa. Pomoćnica ministra rada i mirovinskoga sustava **Melita Čičak** u svojem je izlaganju istaknula neke od uzroka pokretanja mirovinske reforme: - prosječni staž od 31 godinu je ispod prosjeka EU (prosjeak je 35,8 godina), visok je udio umirovljenika u mlađim dobnim skupinama (razdoblje korištenja mirovine jedno je od duljih u EU), a broj korisnika starosne mirovine s mirovinskim stažem od 40 i više godina je vrlo mali (svega 20,2%). Mirovinski sustav nije održiv bez produljenja radnog vijeka, rad do 67. godine života uveden 1. siječnja 2014. mirovinskom reformom samo je ubrzan za pet godina, s 2038, na 2033., i do 67. godine života radit će samo oni koji nemaju 41 godinu staža.

Ravnatelj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje **Josip Aladrović** istaknuo je doprinos stručnjaka HZMO-a u provedbi mirovinske reforme i osvrnuo se na definiranje novog poslovnog procesa za korisnike mješovitog sustava, u čemu su sudjelovale srodne institucije HZMO-REGOS-MOD-HANFA. U HZMO-u su se razvijali web-servisi u suradnji s Regosom i FINA-om, provodila se edukacija radnika Zavoda, pravodobno se informiralo korisnike o mogućnostima zaposlenja uz primanje mirovine (u suradnji s resornim ministarstvom i REGOS-om). U drugom dijelu mirovinske reforme HZMO je surađivao s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje u vezi s dodanim stažem majkama-rodiljama, a slijedi dio vezan uz određivanje najniže mirovine, odredbu koja stupa na snagu 1. srpnja 2019. Na kraju, HZMO se zalagao da se kao institucija uključi na tržište kapitala i mirovinskih osiguravajućih društava i u tijeku je (uz pomoć HANFA-e) osnivanje Mirovinskog osiguravajućeg društva u vlasništvu HZMO-a.

HZMO već 97 godina na usluzi svojim korisnicima

Ove godine, 14. svibnja 2019., Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje navršava 97 godina postojanja. Zavod je započeo svoj život javne ustanove za mirovinsko (tada socijalno) osiguranje radnika još davne 1922. kao Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu, na temelju Zakona o osiguranju radnika donesenog 14. svibnja 1922.

Ovim je Zakonom, prvi put i na jedinstven način u čitavoj tadašnjoj monarhiji, uspostavljeno i uređeno zdravstveno i socijalno osiguranje zaposlenih na ovim prostorima, uz već postojeće osiguranje za slučaj nesreće na poslu. Mirovinsko osiguranje pokrivalo je rizike starosti, invalidnosti i smrti. Odredbama članka 119. ovog Zakona osnovan je i Središnji ured za osiguranje radnika sa sjedištem u Zagrebu - preteča današnjeg HZMO-a, koji je provodio mirovinsko osiguranje prema tom Zakonu do 1941. godine.

Središnji ured je, kao nositelj socijalnog osiguranja radnika za čitavu tadašnju državu, na području Hrvatske godine 1922. obuhvaćao 137 404 osiguranika. Broj osiguranika bio je u stalnom porastu i do sredine 1940.-ih udvostručio se. Godine 1965. obvezno mirovinsko osiguranje prošireno je i na obrtnike, ugostitelje i prijevoznike, a od 1980. i na individualne poljoprivrednike, te je tim osiguranjem obuhvaćeno gotovo čitavo radnoaktivno stanovništvo Hrvatske. Te je godine zabilježeno ukupno 1 774 653 osiguranika, a najveći je broj dosegnut 1988., kada ih je bilo ukupno 1 982 830.

Od osnutka pa do danas, nositelji mirovinskog (tada socijalnog) osiguranja mijenjali su nazive i unutarnju organizaciju, ali je svrha uvijek bila ista, provoditi osiguranje radnika i voditi brigu o osiguranicima i korisnicima davanja.

Nositelj osiguranja nije mijenjao adresu. I danas je smješten u zgradi u kojoj je bilo sjedište Središnjeg ureda za osiguranje radnika i koja je radi toga i sagrađena, tako da je i danas u funkciji koja joj je prvotno namijenjena: provedbi osiguranja zaposlenih.

KORISNICI MIROVINA - isplata u travnju 2019.

Vrste mirovina	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	498 825	2.644,17 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO	28 481	3.586,41 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	82 972	2.319,10 kn
Prijevremena starosna mirovina	196 774	2.524,02 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	291	2.713,61 kn
Invalidska mirovina	119 020	1.992,14 kn
Obiteljska mirovina	221 776	2.005,79 kn
UKUPNO - ZOMO	1 148 139	2.432,57 kn

Korisnici koji su u 2019. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO	Broj korisnika	Prosječna netomirovina
Starosna mirovina	3 764	2.115,71 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO	2 487	3.487,30 kn
Prijevremena starosna mirovina	2 941	2.686,23 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	3	2.914,89 kn
Invalidska mirovina	621	1.720,11 kn
Obiteljska mirovina	2 682	2.074,22 kn
UKUPNO	12 498	2.494,53 kn

Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	100 533	3.693,36 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	187 396	3.401,75 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	253 135	1.586,45 kn
Korisnici najviše mirovine kojima je mirovina određena prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 776	6.861,29 kn

Ukupan broj osiguranika	1 521 259
Ukupan broj korisnika mirovine	1 241 280
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,23
Korisnici mirovina - muškarci (45,88%)	569 499
Korisnici mirovina - žene (54,12%)	671 781
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2019. godini - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2019. godini - ZOMO	64 godine
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.337.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Ured za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
faks: 01/4595-168

U Romskoj kući

U travnju su SUH-ovci iz Pule odlučili posjetiti neko mjesto u našoj domovini, kojeg nisu još vidjeli. Izbor je pao na Bjelovar. Dio članova je bio znatiželjan, jer pulski SUH Bjelovar još nije posjetio. Tako je 30 članova 25. i 26. travnja vidjelo jedan od mlađih gradova Hrvatske, koji je nastao 1756. godine odlukom carice Marije Terezije. Vodičkinja je pvela umirovljenike centrom Bjelovara, do katedrale svete Terezije Avilske, ali i trga s fontanom punom „panonskih kitova“. Grad je čist, a fasade zgrada, na naše čuđenje, neišarane.

Smještaj je bio osiguran u Agroturizmu Vinia, nekoliko kilometara izvan Bjelovara. Odličan ručak, večera, glazba, ples, uz kušanje različitih vrsta vina. Posebno je organiziran posjet povijesno značajnom selu Velikom Trojstvu. U ovom malom mjestu, ističe se i lijepo održavana crkva. SUH-ovci su upoznali svećenikovu majku, koja im je prekrasnim glasom otpjevala nekoliko crkvenih pjesama. Posjetili su i Etno kuću, a sve pod budnim okom odlične vodičkinje.

Na kraju su umirovljenici bili dobrodošli gosti u Romskoj kući i na romskom imanju. Prvi put, većina ih je doznala povijest Roma, njihova vjerovanja, običaje, kulturu, zastavu. Zaslادili su se pogačom, koju je pripremila domaćica, a njen suprug ih je počastio domaćim pićima.

Povratak u Pulu protekao je u dobrom raspoloženju, uz prepričavanje doživljenog i viđenog na ovom posebnom i poučnom putovanju.

Bruna Jovanović

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

U čast Ivani

Članovi SUH-a Brodsko-posavske županije, okupili su se 18. travnja 2019. na glavnom trgu u Slavenskom Brodu kako bi odali počast Ivani Brlić Mažuranić, povodom 145. obljetnice njenoga rođenja. Na njenu bistu su položili cvijeće, prisjećajući se tako književnih djela koja su obilježila njihovu, ali i mladost brojnih generacija. Ivana Brlić Mažuranić ostavila je dubok trag u hrvatskoj dječjoj književnosti, ali i u novijoj povijesti Slavenskog Broda.

Vinko Kuzmić

ZRAČNA LUKA ZAGREB

Razne aktivnosti

Umirovljenici Međunarodne zračne luke Zagreb 13. travnja su otišli na jednodnevni izlet koji je obuhvaćao posjet Karlovcu, Novigradu na Dobri, Jaskovu i Ozlju. Tako je 38 članova u Karlovcu obišlo stari grad Dubovac, gradski muzej te slatkovodni akvarij Aquatika, a vodič ih je poveo u razgled grada. Potom su otišli u Novigrad na Dobri, gdje su vidjeli još jedan dvorac, a u Jaskovu su uz ručak razgledali stari mlin. Turneju su SUH-ovci završili u Ozlju, gdje su posjetili gradski muzej i prošetali se do Munjare, odnosno 111 godina stare hidroelektrane na Kupi.

Ipak, ozbiljnije stvari su se dogodile 24. travnja kad je održana izvanredna izborna skupština Udruge, na kojoj je donesen novi statut te je umjesto deveteročlanog Upravnog odbora osnovano sedmeročlano Predsjedništvo. Odlučeno je i da će skupštinari davati ovlasti Predsjedništvu za donošenje financijskog plana i njegovih izmjena koji će vrijediti do iduće skupštine.

Ivan Bašić

VELIKA GORICA Razonoda i rad

SUH-ovci iz Velike Gorice imali su raznolik travanj. Prvo je 50 članova 10. travnja otišlo u Terme Jezerčica, gdje su uživali u cjelodnevnom kupanju u bazenima te bogatom ručku. Tradicionalan je to izlet koji uvijek razveseli velikogoričke umirovljenike.

No, važan dan je bio 25. travnja, jer je u restoranu *Za vašu dušu* u mjestu Okuje održana redovita skupština podružnice. Na njoj se okupilo oko 160 članova te četrdesetak gostiju. Skupština je započela hrvatskom himnom u izvedbi zbora Turopoljska zvana te minutom šutnje za 10 preminulih članova u prošloj godini.

Nakon službenog dijela u kojem su prihvaćeni svi financijsko-planski dokumenti za prošlu i ovu godinu, okupljene su po-

zdravili Milan Dalmacija, uime Središnjeg ureda SUH-a i predsjednice Jasne Petrović te predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Zagrebačke županije Zlatko Hrzić i predsjednik SUH-ove Udruge umirovljenika Međunarodne zračne luke Zagreb Ivan Bašić. Od gostiju su još bili prisutni predstavnici osam podružnica Udruge umirovljenika s područja Velike Gorice te predstavnici Centra za socijalnu skrb, Crvenog križa i Kluba dijabetičara. Na žalost organizatora, nije se pojavio nitko iz gradske uprave.

Nakon službenog dijela dodijeljene su zahvalnice za sedam članica koje su aktivne u podružnici već 20 godina. Poslije toga je uslijedio domjenak i ples uz glazbu koji su potrajali do večernih sati.

M.D.

VRGORAC

Druženje 2 u 1

Tridesetak članova SUH-ove podružnice Vrgorac okupilo se 13. travnja 2019. na domjenku. Povod ovog druženja bila je proslava Uskrsa, pa su tako okupljeni mogli uživati u tradicionalnim uskršnjim delicijama, uz čašicu dobrog pića i razgovora.

No, SUH-ovci nisu otišli svojim kućama odmah nakon domjenka, već su se preselili u susjednu prostoriju. Razlog tomu je bio pregled sluha koji je vodstvo podružnice organiziralo u suradnji sa Slušnim centrom Pavlović. Okupljenima se pridružilo još 20 umirovljenika. lako se stvorila gužva, svi su otišli kućama zadovoljni pregledom, uz želju da se ponovno organizira.

Senka Erceg

SAMOBOR

Sukus prošle godine

Dana 12. travnja Udruga SUH-a Samobor održala je redovitu izvještajnu skupštinu. Tom prigodom se u restoranu Gradna okupilo 114 članova, koji su dizanjem ruku u zrak potvrdili sve financijsko-planske dokumente za prošlu godinu, ali i prihvatili plan rada za ovu.

Okupljene su pozdravili brojni gosti. Predstavnici Grada Samobora su bili predsjednik Gradskog vijeća Miran Šoić i pročelnik za društvene djelatnosti Juro Horvat. Lijepim željama su se pridružili i potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam, predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Zagrebačke županije Zlatko Hrčić, predsjednik Udruge SUH-a Dugo Selo Milivoj Marić i predsjednik SUH-ove Udruge umirovljenika Međunarodne zračne luke

aktivnosti

Zagreb Ivan Bašić. Uz njih, ovom svečanom trenutku u Samoboru prisustvovali su predstavnici sedam Udruge umirovljenika iz Samobora i okolice te brojni donatori.

Nakon dvosatnog službenog dijela, svi su se opustili na domjenku uz ples i glazbu.

Vlatka Novosel

SPLIT Tri putovanja

Splitiski SUH je na zadovoljstvo svojih članova u travnju organizirao čak tri putovanja. Prvo je trajalo od

30. ožujka do 9. travnja, a odredište je bila Banja Vrućica. Ondje je 58 članova boravilo u hotelu te koristilo terapije koje su mnogima pomogle. Uz to, bio je organiziran izlet u Hajdučke vode, prirodni rezervat i izletišta, a mnogi su samoinicijativno otišli i do Banja Luke. Domaćini su se potrudili da umirovljenicima bude ugodno, pa su svake večeri organizirali glazbenu večer, a i svečanu večeru pretposljednog dana boravka.

I dok su se jedni pripremali na povratak kući, drugi su već bili u Krapinskim Toplicama. Tako je 67 umirovljenika od 7. do 17. travnja isprobalo sve terapijske usluge koje se u Toplicama nude, a mogli su koristiti i sve bazene. Opo-

ravljeni i zadovoljni SUH-ovci su mogli uživati u tri zabavne večeri te u izletima u Krapinu, gdje su obišli grad i Muzej krapinskog pračovjeka; te u Kumrovec i dvorac Jurjevec.

Bila je to uvertira u najvažniji događaj – obilježavanje Uskrsa. Čak 100 SUH-ovaca sudjelovalo je u tradicionalnom Uskršnjem doručku kojeg je 22. travnja organizirala Turistička zajednica Vodica. Ove je godine doručak organiziran u mjestu Oklaj, no u Vodicama je svećenik na glavnom trgu blagoslovio hranu, a kasnije su SUH-ovci otišli i na uskršnji ručak u restoran Jadran u Brodarici, gdje su, uz hranu i piće, zaplesali.

Asja Tomin

UMAG Opet u Laktaše

Članovi SUH-ove podružnice Umag po treći puta su otišli u Terme Laktaši, gdje su boravili od 18. do 28. ožujka 2019. Autobus sa 56 članova, dočekalo je ljubazno osoblje. Prezentiran je plan boravka i terapija, a odmah je predložen pregleda kod liječnika, tako da su neki članovi odmah mogli započeti s terapijama.

Sljedećeg dana organizirano je razgledavanje Laktaša, uz pratnju stručnog vodiča. Organizirana su i razna stručna predavanja, vezana za zdravlje i rekreaciju. Prezentirana je izrada domaće pite, a umirovljenici su vidjeli i Nacionalni park Kozara, gdje je nakon obilaska spomenika i muzeja, bio poslužen vojnički grah. Neki članovi su individualno odlazili na kraće izlete u okolici Laktaša ili do Banja Luke. Prema običaju u hotelu su bila organizirana druženja uz plesne večeri, tako da su umirovljenici pokazali da imaju još snage kad ih pokrene dobra glazba.

Na žalost, ovog puta su neki članovi imali malih poteškoća s virozama, ali je do izražaja došla svesrdna požrtvovnost doktorice Dušanke Jokić, koja je danonoćno bila na raspolaganju oboljelima. Na kraju boravka svi su se zahvalili na gostoprimstvu i bili srdačno ispraćeni od stručnog tima do idućeg susreta. Povratak je protekao dobro, pa su se umirovljenici zadovoljni vratili kućama.

Marija Pertot

STUDENTSKI GRAD

Bogato ispunjen travanj

Travanj je u podružnici SUH-a Studentski grad, započeo izletom u Koprivnicu, gdje su penzići vidjeli Podravkin muzej prehrane i bogatu zbirku proizvoda ove tvornice. Uz to, obišli su zbirku Gradskog muzeja i grad. Iako je bilo malo kiše, ona nije smetala ribičima da održe tradicionalnu manifestaciju „Ribolovci svome gradu“, gdje se moglo pecati u bazenu smještenom u centru grada, kušati delicije poput šarana na rašljama i fiš paprikaša. Nakon toga su otišli u hotelski restoran na ručak i uz muziku se zabavili do polaska kući.

Vidjeli su i neke kazališne predstave u „Histrionu“ i „Komediji“, nastavili sa radionicom bubnjeva, na koju se uključilo još više zainteresiranih i zadovoljnih ljudi. Na radionici crtanja su nastali lijepi aktovi oslikani rukama zainteresiranih članova za ovaj vid umjetnosti. Obavljeni su i neki preventivni pregledi, poput mjerenja tlaka i razine šećera u krvi, ali i oksimetrije te spirometrije i površinskog pregleda štitnjače, kao i provjera sluha.

Tri su nezaboravna dana članice ove podružnice, koje su botom vježbaju linijski ples, zajedno sa plesačima iz Koprivnice i Siska provele u Šibeniku, gdje su se uz vježbanje plesa ugodno družile. Obišle su grad, a na povratku i Nacionalni park Krka. Za kraj su 29. travnja, plesači koji plešu društvene plesove u sklopu programa Gerontološkog centra sudjelovali na 12. Svjetskom danu plesa u kazalištu „Kerempuh“, gdje su svojom koreografijom oduševili ostale plesače i goste ali i TV reportere.

Snježana Živčić

Kad su praznici, SUH-ovci iz Rugvice prionu na posao. Tako su na veliki petak 19. travnja, organizirali podjelu 80 kilograma ribice u mjestima Nart Jalševski i Oborovo. U oba mjesta ribice su se dijelile nakon svetih misa, a desetak kilograma je donirano Caritasu u Oborovu.

Rugvičani brinu i o prirodi, pa su SUH-ovci povodom obilježavanja Dana planeta Zemlje, zajedno s članovima drugih udruga iz Općine očistili 3,5 kilometra obale Save. Rezultat je više od 50 vreća smeća te deseci automobilskih guma i još krupnog otpada. Na kraju akcije, Općina Rugvica je organizirala zakusku i kulturno-umjetnički program na malenom savskom otočiću, kao znak zahvale za ekološki osviješteno dobro djelo.

Organizirana je i proslava Praznika rada u Društvenom domu u Rugvici uz suorganizaciju SUH-ovaca. Pozdravni govor održao je predsjednik podružnice Stjepan Sekulić te načelnik Općine Rugvica Mato Čičak. Uz njih su na proslavu došli zamjenik načelnika Nenad Jakšić, predsjednica Vijeća Ana Munić te brojni vijećnici, a u ime SUH-a pozdravila ih je potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam. Podijeljeno je 800 porcija graha,

a okupljeni su mogli uživati u bogatom programu uz limenu glazbu, KUD-ove i bend, koji je zabavljao ljude do kasnog popodneva.

S.S.

DUGO SELO Prvomajska tradicija

Po 12. puta zaredom SUH-ovci iz Dugog Sela te Grad i Turistička zajednica organizirali su obilježavanje Praznika rada. Ono je održano u Kolodvorskoj ulici gdje je tom prilikom podijeljeno 1.200 porcija graha i hektolitri pića, uz prigodni nastup Limene glazbe KUD-a Preporod.

Uz čestitke, svima okupljenima obratio se predsjednik dugoselskog SUH-a Milivoj Marić te potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam, koji su naglasili važnost potpisivanja inicijative „67 je previše“, a na proslavi je još prisustvovao i zamjenik gradonačelnika Nikola Tominac.

„Pokušajmo ispraviti nepravdu, poduprimo inicijativu ‘67 je previše’ i raspisivanje referenduma, ne radi nas samih, umirovljenika, već radi naše djece i unuka“, pozvao je Marić okupljene, koji su svoj potpis mogli dati na štandovima u sklopu manifestacije.

M.D.

VRBOVEC Godišnji izvještaj

SUH-ovci iz Vrbovca održali su sjednicu godišnje Skupštine 26. travnja 2019. Predsjednik podružnice Zlatko Hrčić naglasio je kako je prošle godine pristupilo 50 novih članova, koji su prepoznali dobar rad. Ujedno je i pobrojao sve dosad uspješno realizirane aktivnosti i posebno istaknuo organizaciju 1. sportskih susreta SUH-a Zagrebačke županije.

Svi dokumenti su prihvaćeni, a iz Plana rada za ovu godinu ističe se interes članova za osnivanjem pjevačkog zbora. Sjednici je bila nazočna i predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović, koja je pohvalila rad vrbovečke podružnice te pozvala sve okupljene da daju svoj potpis za inicijativu „67 je previše“.

Dragan Vicković

DONJI MIHOLJAC Dva sata komedije

Umirovljenici iz Donjeg Miholjca subotu 27. travnja 2019. proveli su u smijehu i veselju. Naime, 28 članova podružnice SUH-a u osječkom je HNK-u pogledalo predstavu „Buba u uhu“. Mladi glumci i njihove vratolomije, šale

i pošalice, ostavile su dobar dojam na umirovljenike, a iako je predstava trajala dva sata, neki su htjeli još. Uz pohvale glumcima i odlično raspoloženje, poslije predstave su se vratili doma.

Zlatko Risek

Bistri i u trećoj dobi

Većina ljudi misli da starenje neizbježno sa sobom donosi i slabljenje intelektualnih snaga. Neuroznanstvenici i psiholozi sada otkrivaju da stariji mozgovi imaju iznenađujuće sposobnosti i snage. Zablude o tome što se događa kad um stari, sada jedna po jedna - nestaju.

Zabluda: Stvari se pogoršavaju

Testovi pamćenja zaista pokazuju da 70-godišnjacima često treba više vremena i da čine više grešaka od 20-godišnjaka. Međutim, unutar tih rezultata je skrivena prevladavajuća činjenica da se, kako ljudi stare, mentalna snaga počinje značajno razlikovati među pojedincima slične dobi, što onemogućuje zaključivanje o sposobnostima neke starije osobe samo na osnovi njene dobi. Različitim psihološkim testovima na ljudima u dobi od 25 do 92 godine, otkriveno je da je gotovo trećina 80-godišnjaka obavila zadatke jednako dobro kao i njihovi mlađi kolege. Studije govore kako većina ljudi zadržava dobre mentalne vještine barem do 70. godine. Ispitivanja pokazuju da su neki od faktora povezanih s dobrom mentalnom funkcijom u starijoj dobi iznadprosječna naobrazba, stimulirajući životni stil i brak s inteligentnom osobom. Privrženost rutini i nezadovoljstvo životom povezani su sa slabljenjem intelekta.

Prva zabluda: Prvo se gubi pamćenje

Godinama je prevladavalo mišljenje da tokom starenja pamćenje prvo „odlazi“. Međutim, kada mentalne sposobnosti prijeđu svoj vrhunac, pamćenje još neko vrijeme ostaje. Ono što obično prvo postaje teško i to već u 40-tim godinama života jest orijentacija u prostoru. Neke mentalne vještine, kao što su sposobnost koncentracije ili matematičko računanje, zadržavaju se jako dugo u starosti.

Druga zabluda: „Koristi ga ili ga izgubi“

Znanstvenici kažu da ne postoji izravna veza između mentalne aktivnosti i oštine uma. Novija istraživanja ukazuju da „je dobro upotrebljavati mozak, ali to ne jamči da ga neće izgubiti“. Izgleda da je izlaganje mozga novim iskustvima i podražajima ključno za održavanje uma bistrim. Studijama je otkriveno da su oni koji ustraju u tome da obavljaju stvari na jednak način, skloniji bržem opadanju intelektualnih sposobnosti tokom starenja.

Treća zabluda: Zdravo tijelo – zdrav um

U mnogim slučajevima, bolest uopće ne narušava mozak za vrijeme starenja. Za bolesti koje su povezane s mentalnim slabljenjem (srčane bolesti, šećerna bolest ili visoki krvni tlak), znanstvenici smatraju da se može djelomično kriviti životni

stil pacijenta. Na primjer, prekomjerno uživanje hrane, nedostatak fizičke aktivnosti i stres su vjesnici fizičkog i mentalnog slabljenja. Tjelovježba koristi snazi mozga u zdravih i u bolesnih, kako mladih, tako i starih osoba.

Četvrta zabluda: Starijima je teško pomoći

Mozak koji stari zadržava iznenađujuću sposobnost da se pomlađuje, kako bi kompenzirao gubitke. Ako jedna njegova nervna stanica ne može obavljati svoju funkciju, susjedne stanice preuzimaju taj posao. Kako mozak stari, on može prebaciti odgovornost za određeni zadatak koji treba obaviti, s jedne regije na drugu. Istraživači sa sveučilišta Penn State otkrili su da ljudi u svojim 70-tim godinama, koji su izgubili mentalnu oštrinu u posljednjih 15-tak godina svog života, mogu znatno poboljšati svoje stanje pomoću učenja. Psiholozi primjenjuju kognitivne treninge u svrhu poboljšanja rezoniranja, snalaženja u prostoru i pamćenja, kako bi starije ljude održavali oštroumnima i nezavisnima.

Nije zabluda: Stariji pa pametniji

Znanstvenici koji istražuju umne sposobnosti u laboratorijskim uvjetima potvrđuju da čovjek postaje mudriji u starijoj dobi. Mnoge studije pokazuju da se stariji ljudi prilagođavaju svojim „sporijim mozgovima“ izvršavajući zadatke efikasnije nego oni mlađi. Također, premda starijim ljudima često treba više vremena da donesu odluku, ona je često bolja.

Razumljivo, još je istraživanja potrebno na području starenja uma, međutim više se nikad neće moći stariju dob definirati kao period mentalne slabosti. Stručnjaci zaključuju da stariji mozgovi nisu inferiorni, nego su drugačiji od mlađih mozgova. Na neki način, mlađi su ljudi oni koji mogu biti u nepovoljnom položaju, kompenzirajući nedostatak informacija, iskustva i mudrosti brzinom uma.

dr. Ivo Belan

MULTIKULTURALNE USLUGE

Američko društvo za starenje u sklopu svojih programa razvilo je inicijativu „Serving Elders of Color Initiative“ koja ima višestruku zadaću. Naime, treneri diljem SAD-a osposobljavaju zaposlenike tvrtki i pružatelja socijalnih usluga kako pristupiti starijim osobama različite nacionalnosti. Fokus je na kulturnoj osviještenosti, osjetljivosti, važnosti i prikladnosti planiranja pružanja usluga u različitim multikulturalnim zajednicama. Time će se starije osobe, bez obzira otkud dolaze, osjećati kao kod kuće pri korištenju usluga pojedinih tvrtki.

DOB ZAHTIJEVA AKCIJU

U povodom Međunarodnog dana starijih osoba, koji se obilježava 1. listopada, već nekoliko godina provodi kampanju „Dob zahtijeva akciju“ u kojoj volonteri iz gotovo cijelog svijeta organiziraju marševe. Uz to, potiču starije osobe na potpisivanje peticije koja bi trebala biti sastavni dio Konvencije o pravima starijih osoba, a u kojoj se zahtijeva prestanak dobne diskriminacije te osiguravanje uključivanja starijih u društvo i njihova izjednačavanja s ostalima. To je nešto o čemu bi i naša Vlada trebala voditi računa s obzirom na stanje u umirovljeničkoj populaciji u zemlji.

Kad oglasiš svoju samoću

„Sada su i starije osobe prionule naučiti se služiti mobitelom koji pruža sve više mogućnosti za sklapanje prijateljstava, a i brakova. Oglasnici su puni objava osoba starijih od 60 godina, a oni postaju i sve aktivniji na društvenim mrežama“

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

N ikada do sada nisam razmišljala, a ni čitala oglase u novinama, niti na društvenim mrežama namijenjene za upoznavanje parova. Na takve „griješne“ ideje upozorila me kolegica pa sam i sama uronila u pretraživanje nekih portala, a prelistala sam i nekoliko novina s oglasima o „ponudi i potražnji“ partnerstva u cilju rješavanja nekih osobnih problema velikog broja starijih osoba.

U neka ne tako daleka prošla vremena uglavnom su muškarci tridesetih, rijetko četrdesetih godina, tražili mlađe partnerice za brak. To je tada smatrano krajnjim vremenom za sklapanje braka i osnivanje obitelji. Djevojke su bile stidljivije i radije su nalazile partnere uz svesrdnu pomoć starijih žena (susjeda, teta, ponekad baka, ali i u krajnjoj nuždi i „provodadžija“). Sjećam se tako jedne priče sedamdesetogodišnjeg „provodadžije“ koji je „proslavljao“ sklapanje pedesetog braka, sve s uspješnim trajanjem.

Sada se u oglasima javljaju i dalje više muškarci, ali su dosta stariji nego ranije. Tako jedan slobodan Samoborac, 72 godine traži slobodnu ženu do iste životne dobi. Isto tako i „75 godišnji umirovljenik, skroman, ne pije i ne puši traži umirovljenu bez stana za zajednički život kod njega“. Gospodin u 80-ima traži ženu od oko 68 godina, a glavni

aduti su mu dobra mirovina i situiranost. I iz ostalih oglasa muškaraca vidljivo je da su stariji, da su vjerojatno udovci i da se teže snalaze u svakodnevnim obvezama življenja, uglavnom traže žene mlađe

od sebe za 10 ili 15 godina i u pravilu su relativno dobro situirani. Jedan „šaljivdžija“ traži lijepu, mladu djevojku, a sam priznaje da je „ružan k'o lopov“. To je kao osveta ženama jer, kako kaže, „žene cijeli moj život trube na TV-u da nije kod muškaraca važan fizički izgled već da ljepota dolazi iz duše“... „S druge strane ja djevojci nudim neograničenu količinu iskrene i čiste ljubavi, dobrote, pažnje, posvećenosti, tolerancije, poštovanja. Žene su me tako uvjeravale da njih novac ne zanima, ipak ako slučajno neku zanima moja je materijalna situacija bajna“. I tako se muškarci uglavnom hvale „dobrim izgledom“ i „veselom naravi“, ali jedan hrabri gospodin kaže: „Seks nije toliko čest kao u mlađim danima, ali jednom mjesečno - sigurno.“ Pa hvala mu na iskrenosti.

Žene, pak, u prosjeku mlađe, traže partnere od 60 do 65 godina i uglavnom jednako stare kao one. Jedna poduzetnica iz Zagreba traži starijeg muškarca i poziva ga k sebi. Sve ostale traže ili da muškarac ima stan ili da je povratnik. Isto tako žene češće žele i brak. I stvarno, sve više sudbonosno „da“ posljednjih godina izriče rekordan broj umirovljenika u povijesti Hrvatske!

Iz ovih podataka, a oni su vrlo slični, gotovo identični s podacima našeg Psihološkog savjetovališta, starije osobe se samo prilagođavaju novim situacijama. Žene mlađe postaju udovice i trebaju još dugo preživjeti s jednom mirovinom koja je u prosjeku manja od mirovine muškaraca pa se tako brak čini najboljim rješenjima, jer i djeca imaju svoje obitelji i svoju djecu i nemaju ni vremena niti materijalnih mogućnosti za brigu o staroj baki koja više i ne može „sevisirati“ kod djece, a i ne treba, jer i unuci su dovoljno odrasli.

S druge strane užasna je osamljenost i socijalna izoliranost upravo starijih osoba. No, sada su i starije osobe

prionule naučiti se služiti mobitelom, koji pruža sve više mogućnosti za sklapanje prijateljstava, a i brakova. Oglasnici su puni objava osoba starijih od 60 godina, a oni postaju i sve aktivniji na društvenim mrežama.

Interesantno je da su se sada i žene ohrabrile i gotovo ravnopravno sudjeluju u traženju novih životnih partnera.

Za praznik rada bilo je lijepo vrijeme. Bila sam na dva mjesta na kojima su upravo naše dvije podružnice organizirale proslavu praznika, ne samo za svoje članove, nego za cijelo mjesto. I vidjela sam samo sretna lica. Bila su to druženja ne samo umirovljenika, već svih mještana; od male djece i mladih do baka i djedova sa štapom. Dok je većina kušala izvrsno varivo od graha, sviralo se i plesalo. Mladi su više plesali, a stariji sjedili i razgovarali.

I u promatranju ljudi navigirale su mi misli kako sam ovih dana pročitala jedan naslov u nekom listu u prolazu „Život je tango. Prepustite se...“ U jednom sam času htjela ustati i viknuti da svirci zasviraju tango i da svi moraju plesati. Sjetila sam se kako nas je nekad upravo tango odnio u neke druge svjetove. Ipak sam odustala, no zaključila sam da umirovljenici i starije osobe ne smiju odustati od svoga života, da moraju svakoga dana učiniti sebi radost i da se ne smiju osamljivati, jer je to put u bolest.

A oglasi su naša stvarnost i sadašnjost. I ne treba ih izbjegavati. Oglasi, ipak, ne mogu zamijeniti osobni kontakt. Možemo se javljati na oglase ili ih sami objavljivati, ali ipak ako želimo normalno živjeti, moramo imati osobni uvid u realni odnos među ljudima. Ne treba ulijetati u bilo kakve veze iz oglasa, već te ljude treba „provjeriti“, upoznati uživo. A ako uspije, sjetite se moga savjeta i otplešite jedan tango, jer to je skriveni jezik naše duše...

Životna dvojba

Pitanje: Od cijele obitelji imam žive samo nećaka i njegovu suprugu. Brinu se o meni te nemam nikakvih prigovora na njihov odnos. Stoga sam odlučila svu svoju imovinu, koja nije mala, poslije moje smrti prenijeti u njihovu korist. Problem je u tome što smo neki dan razgovarali o načinu prijenosa, pa se oni ne slažu da to napravim oporukom ili darovnim ugovorom, već traže da sačinimo ugovor o dosmrtnom uzdržavanju. S obzirom na to da sam putem medija čula sve najgore o tome ugovoru i mogućnosti da ostanem bez ičega prihvatim li ga, odbila sam njegovo sklapanje. Rekli su mi da će se iseliti iz kuće gdje su stanovali sa mnom te potražiti za sebe neka druga rješenja. Moram priznati da me to uzdrmalo, jer sam sigurna da neću nigdje i ni od koga imati takvu brigu i skrb kakvu su oni dosad pokazivali, pa razmišljam da ipak prihvatim njihov ultimatum. Zanima me postoji li kakav pravni postupak kojim bi se ja usprkos sklapanju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju mogla zaštititi od mogućnosti da pod stare dane ostanem bez ičega? **(N.K., Vrbovec)**

Odgovor: Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju je izuzetno opasan po sigurnost vaše imovine, a time i vas. Naime, potpisom i ovjerom tog ugovora na sudu ili kod javnog bilježnika možete ostati bez cjelokupne imovine, ako je ona kao takva predmet ugovora. No, s druge strane, s obzirom na to da jako dobro poznajete svoje rođake, predlažemo vam ipak da prihvatite ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, ali da u njega obavezno stavite klauzulu „stvarnog tereta uzdržavanja“. U tom slučaju, svatko tko dođe u posjed vaše imovine, jer teoretski postoji mogućnost da vaši rođaci prodaju imovinu koju su dobili ugovorom, dužan je preuzeti uzdržavanje vas do kraja života, kao da je s vama sklopio taj ugovor. Ima i bolje rješenje, a to je da predložite potpisivanje ugovora o doživotnom uzdržavanju, ili čak da sačinite darovni ugovor s pravom doživotnog plodouživanja.

Nezgodan dar

Pitanje: Imam sina koji je pred ženidbom, a ja sam mu kao otac, obećao prije ženidbe darovati kuću u kojoj sad stanujemo sin, supruga i ja. Supruga me plaši mogućnošću da, kad u kuću dođe snaha, a pogotovo kada rodi, možemo ostati bez kuće pod stare dane; tim prije ako, ne daj Bože, sin iznenada umre. Po njoj nasljednici sina su njegova supruga i djeca, pa je mogućnost da ostanemo bez kuće stvarno realna. Što da učinim? Sinu sam obećao darovati kuću, a s druge strane sve više razmišljam o mogućnosti da se dogodi ono najgore što supruga predviđa. Kako da izvršim svoje obećanje, s time da se osiguram od svih mogućnosti da ostanem na kraju sa suprugom na cesti? **(J.B., Brodski Stupnik)**

Odgovor: Mislim da vaša supruga ima pravo, jer darovanjem kuće stvarno možete pod stare dane ostati bez „kuće i kućišta“. Stoga, opreza radi, prilikom sklapanja ugovora o darovanju kuće, navedite da je u pitanju ugovor o darovanju za slučaj smrti, kojim će se predvidjeti prijenos darovane kuće u korist vašeg sina ili njegovih nasljednika tek nakon smrti vas i vaše supruge. Tako ste se zaštitili od mogućnosti da zajedno sa suprugom

pod stare dane završite na ulici, a ispunili ste obećanje dano sinu vezano za darovanje kuće.

Stričeve namjere

Pitanje: Nakon smrti svojih roditelja stric me uzeo k sebi i uzdržavao me. Pravno me nije usvojio, a nema žene ni svoje djece. S obzirom na to da stricu stalno pomažem u vođenju gazdinstva, obećao mi je poslije smrti ostaviti svu imovinu, štoviše sastavio je vlastoručnu oporuku, čiji primjerak mi je dao na čuvanje. Međutim, u jednom razgovoru, koji nije bio ugodan, stric mi je zaprijetio da će opozvati oporuku koju mi je ostavio i da će napraviti novu, nekom drugom u korist. Nakon nekog vremena smo se ipak pomirili, a oporuka je ostala na snazi, barem ja tako mislim. Međutim, bojim se da će stric ipak potajno promijeniti oporuku ili je fizički uništiti, pa razmišljam kako da se zaštitim od te mogućnosti. **(P.B., Rugvica)**

Odgovor: Preporučam vam da sa stricem pokušate dogovoriti ugovor o darovanju za slučaj smrti ili ugovor o doživotnom uzdržavanju. Na taj način bi se zaštitili od jednostrane i nagle stričeve odluke da vas razbaštini. S druge strane, stric će biti zaštićen, jer ugovorom o darovanju za slučaj smrti on ostaje vlasnik imovine do svoje smrti, a isto je tako i u slučaju sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

U škripcu

Pitanje: Udovac sam već duže vrijeme, a stanujem u svojoj nedovršenu obiteljskoj kući. S obzirom na to da mi je mirovina niska, nisam u stanju kuću dovršiti, čak štoviše, nedostaju mi sredstva potrebna za život. U mom susjedstvu stanuje mlađi bračni par, koji su podstanari. Spremi su mi pomoći kad god mi nešto zatreba. U međuvremenu naši odnosi su bili sve bolji, pa su oni predložili da sklopimo ugovor o doživotnom uzdržavanju, a uz to da će dovršiti neizgrađeni dio kuće. Kuća bi naravno poslije moje smrti pripala njima. Meni je to odgovaralo te smo kod javnog bilježnika sklopili ugovor o doživotnom uzdržavanju. Nažalost, stvari su se u međuvremenu promijenile, jer je muž izgubio posao, tako da ne samo da nije mogao dovršavati neizgrađeni dio kuće, nego je dovedeno u pitanje osnovno uzdržavanje cijele obitelji, a pogotovo što im je, izgleda, i dijete na putu. Što da radim? Ne mogu se nikako potužiti na davanje uzdržavanja, jer mi ni vlastita djeca ne bi bila bolja, ali to ne mijenja činjenicu da nemamo sredstava za život. **(B.Č., Bjelovar)**

Odgovor: Situacija vam je stvarno teška, nemate dovoljno sredstava za vlastito uzdržavanje i za povrat novaca uzdržavateljima za ono što su uložili u vašu kuću i vaše uzdržavanje. Možda biste mogli dogovoriti s mladima da se kuća proda, te kupi manja koja bi odgovarala vašim zajedničkim potrebama, a time biste stekli i dovoljno sredstava za život, dok se suprug uzdržavatelja ne zaposli. Druga je mogućnost da se po prodaji novac pravično podijeliti, imajući na umu činjenicu da su vas oni nekoliko godina uzdržavali, te da svatko pronađe svoje novo stambeno rješenje. U slučaju da vaši uzdržavatelji ne pristanu na prodaju kuće i pravičnu podjelu, vi ćete morati tražiti rješenje preko suda, a takvi postupci dugo traju i koštaju.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Marija Karmela Jakić, predsjednica Podružnice SUH-a Kraš

Tvornica po mjeri starijih

„Druženja umirovljenicima uljepšavaju njihove teške umirovljeničke dane pune zdravstvenih problema, pomanjkanja novca, niskih mirovina, zanemarivanja najbližih i samoće“

Jedna od nekoliko „tvorničkih“ podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske je i Kraš. Od 2012. na njenom je čelu Marija Karmela Jakić, i sama djelatnica te tvrtke čak 36 godina. Rođena je u ljeto 1941. u Zagrebu, gdje je završila gimnaziju i Prehrambeno-bioteknološki fakultet te stekla zvanje diplomirane inženjerke biotehnologije. Stoga je rad u „slatkom“ Krašu bio logičan životni put. Neudana je i bez djece, ima jedino brata Tomu, umirovljenog diplomiranog inženjera strojarstva.

Mariji sindikalizam nije nepoznanica. Za vrijeme radnoga vijeka, bila je članica Sindikata prehrambene industrije PPDIV, a u SUH-u je od umirovljenja 2001. godine. Uz aktivnosti u podružnici SUH-a, uključena je i u aktivnosti ta mošnjeg Kluba umirovljenika, no draže joj je vrijeme provoditi sa SUH-ovcima.

„Kraševi umirovljenici kojima dozvoljava zdravlje uključuju se u sve aktivnosti SUH-a. Jedanput mjesečno sastajemo se u prostorima tvrtke, kojoj moramo zahvaliti na susretljivosti i financijskoj pomoći, bez koje ne bi mogli realizirati sve naše akcije. Pod time mislim na posjete bolesnima s paketima Kraševih proizvoda, pomoć onima koji se nađu u teškoj financijskoj situaciji, zatim financijsku pomoć pri odlasku u rehabilitacijske centre i vijence za preminule članove. Mjesečni susreti uvijek su obogaćeni predavanjima o socijalnim, zdravstvenim, financijskim, pravnim, potrošačkim i drugim zanimljivim temama za umirovljenike“, ističe Jakić.

Mora se priznati kako se Uprava Kraša trudi oko svojih bivših zaposlenika. Osim ustupanja prostora, svake godine organizira Susret generacija, odnosno tradicionalno druženje s umirovljenicima. Ono je

prilika da predsjednik uprave i menadžment Kraša informiraju okupljene o aktualnim temama, postignutim rezultatima i planovima za budući razvoj kompanije. Jednom Kraševka, uvijek Kraševka!

Kad se okupe, prisjećaju se i davnih vremena, koja su i dovela Kraš na poziciju lidera u konditorskoj industriji Hrvatske. Jakić ističe važnost ovakvih druženja u starijoj dobi, jer je bitno ostaviti tu pupčanu vrpču koja te i dalje veže uz tvoju radnu prošlost.

S druge strane, brojne aktivnosti podružnice djeluju inspirativno na neke članove, tako se među Kraševcima našla jedna slikarica, čije izložbe su redovito dobro posjećene, a ima i nekolicina umirovljenika koji svoje dane krute i poezijom.

„Za naše članove organiziramo i nekoliko jednodnevnih izleta godišnje na koje se umirovljenici rado odazivaju, jer pored šetnje i boravka u prirodi, obilaska muzeja i drugih kulturno-umjetničkih znamenitosti, druženje uvijek završava uz pjesmu i ples. Takva druženja umirovljenicima uljepšavaju njihove teške umirovljeničke dane pune zdravstvenih problema, pomanjkanja novca, niskih mirovina, zanemarivanja najbližih i samoće“, naglašava Jakić.

O problemima svoje generacije i rastućem siromaštvu Marija Karmela Jakić nije bila odveć rječita. Možemo je shvatiti, ipak je teško pričati o siromaštvu i svim teškoćama koje uz nj dolaze. Pogotovo je to teško starijim osobama, koje su cijeli život radile kako bi dostojanstveno proživjeli starost, a na kraju završe u raljama bijede. Ipak, i u Krašu prate zbiivanja i žestoko ih kritiziraju.

„SUH svojim prijedlozima i zahtjevima prema Vladi i ministarstvima pokušava tu tešku situaciju ublažiti i poboljšati

nam život. Nova mirovinska reforma neće donijeti nikakvo poboljšanje stanja, produljit će se radni vijek, kojeg mnogi neće moći ostvariti zbog zdravlja i težine određenih poslova, pa će im stoga i mirovina biti manja. Zato su aktivnosti SSSH i drugih sindikalnih središnjica ovdje opravdane“, ukratko je prokomentirala Marija Karmela Jakić i reformu i inicijativu „67 je previše“.

Njena riječ bi ipak trebala nešto značiti. Naime, prevela je četiri godine, odnosno cijeli mandat, kao članica Gradske skupštine Grada Zagreba, pa bi njeno iskustvo u borbi za građanska prava i u političkom smislu svakako bilo dobrodošlo. Iskustvo rada unutar Kraševih komisija također je plus, jer težinu ovakvih akcija puno lakše razumije.

Stoga ne čudi da podružnicom upravlja bez problema. Još kada bi se političari ugledali u njezin primjer te pomogli onima kojima je pomoć najpotrebnija i to bez suvišnog kompliciranja. Tada bi vjerojatno cijela zemlja živjela „u medu i mlijeku“, a ovako za njihove umirovljenike toga ima samo u paketima koje im vrijedni aktivisti, Kraševci i Kraševke, donose na vrata. Nije to princip Marije Antoanete „neka jedu kolače“, već pomaganje ljudima kako se zna i umije, s resursima koji su im pri ruci.

Upravo zato treba pohvaliti Kraš, kao jednu od rijetkih „tvorničkih“ podružnica, koja je, kao i njihova tvornica, preživjela turbulentna vremena te malenim ali sigurnim koracima grabi naprijed ka stabilnosti. Takav osjećaj stabilnosti rado bi doživjeli i umirovljenici, a zahvaljujući srčanim aktivistima poput Marije Karmele Jakić barem malo to i iskuse. A upravo to je granica između letargije i nade.

Milan Dalmacija